

бактеріальної гнилі складала 85,4 %, а у сорту 'Повінь' – 90,2 %. Дещо менше на штучно інфікованих бульбах проявилася кільцева гниль. Так, сорт 'Скарбниця' уразився цим захворюванням на 65,3 %, а сорт 'Повінь' – на 69,4 %. У контрольному варіанті, де використовували тільки здорові бульби, сорт Скарбниця мав 0,8 % бульб з симптомами кільцевої гнилі, а сорт 'Повінь' уразився мокрою гниллю на 1,2 %. Ми вважаємо, що здорові бульби цих сортів уразилися названими

патогенами через прояв латентної форми інфекції.

Для оздоровлення картоплі від бактеріальних хвороб сортів 'Билина', 'Тайфун', 'Скарбниця' слід використовувати метод культури верхівкової меристеми, який дозволяє повністю звільнити посадковий матеріал від шкідливих мікроорганізмів. В усіх господарствах за вихідний матеріал використовувати лише ті бульби картоплі, які оздоровлені на основі культури верхівкової меристеми.

УДК 581.1

**Лихолат О. А.**<sup>3</sup>, доктор біол. наук, доцент, професор кафедри товарознавства та митної експертизи

**Лихолат Т. Ю.**<sup>2\*</sup>, кандидат біол. наук, доцент кафедри клінічної лабораторної діагностики

**Григорюк П. П.**<sup>1</sup>, доктор біол. наук, професор, член-кореспондент НАН України

<sup>1</sup>Національний університет біоресурсів і природокористування України

<sup>2</sup>Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара

<sup>3</sup>Університет митної справи та фінансів

\*E-mail: Lykholat2006@ukr.net

## ПРИЧИНИ ЗАБРУДНЕННЯ ХЕНОЕСТРОГЕНАМИ КУЛЬТУРИ СУНИЦІ ТА НЕОБХІДНІ ЗАХОДИ З ЇХ ПОПЕРЕДЖЕННЯ

Суниця – цінна і корисна ягідна культура, що має чудовий смак, дієтичні та лікувальні властивості. Ягоди містять оптимальне співвідношення натрію і калію, досить високий вміст в них заліза та вітаміну С, завдяки чому нормалізують водно-сольовий обмін, запобігають відкладенню солей в організмі, розвитку атеросклерозу і гіпертонічної хвороби, застосовуються як протицингові, сильні сечогінні засоби, уповільнюють ритм і підсилюють амплітуду серцевих скорочень, виліковують хвороби печінки, селезінки, скорочують гладку мускулатуру кишечника, підвищують працездатність і витривалість людини.

В порівнянні з іншими ягідними культурами вона відрізняється високою здатністю до швидкого вегетативного розмноження, скороплідністю, врожайністю, а також високою пристосованістю і пластичністю, саме тому її можна культивувати в різних ґрунтово-кліматичних зонах.

Раніше суниця була сезонною ягодою, але з інтенсивним використанням пестицидів врожайність культури зросла, а також збільшився період вегетації. Ягідна тканина має високу здатність до накопичення пестицидів. До того ж, зважаючи на пошкоджуємість ягід грибно-

вими захворюваннями та шкідниками існує нагальна потреба обробки культури фунгіцидами та інсектицидами. Необхідність поливу культури також здатне призводити до зростання вмісту хеноестрогенів у плодовій продукції, зважаючи на постійно зростаючі темпи забруднення підібними сполуками поверхневих та ґрунтових вод, що використовуються для меліорації. Більшість зазначених препаратів мають вплив на ендокринну систему людини, а саме є хеноестрогенами, що можуть викликати репродуктивні, гормональні, неврологічні проблеми, провокувати розвиток ракових захворювань.

Оцінка рівнів вмісту залишкових кількостей пестицидів, що застосовуються в сільському господарстві, здійснюється відповідно до встановлених гігієнічних нормативів вмісту пестицидів у середовищі життєдіяльності людини. Новітні дослідження доводять, що навіть дуже малі кількості хеноестрогенів можуть бути шкідливими, особливо для дітей. Тому, поряд з нагальністю оновлення допустимого вмісту пестицидів в ягідній продукції, необхідно розробляти заходи щодо зниження забруднення естрогеновими полювантами ягідної продукції культури суниці.